

JOHÁNEK Z NEPOMUKU

vydává *Matice sv. Jana Nepomuckého*

ČÍM „KOLÉBKA SV. JANA“ ŽIJE

Na jaře tohoto roku se věřící naší farnosti vypravili do Strakonice, kde jsme se zúčastnili připomenutí jednoho ze zázraků, který vedl ke kanonizaci našeho světce. Krátkou reportáž z této akce podává jedna z účastnic, paní Marie Bílková. Další významnou událostí bylo předání replik ostatků pro kostel sv. Jana Nepomuckého v Čeladné. Hlavním realizátorem byla ředitelka Kateřina Dobrovolná. Slavnostní instalace a požehnání proběhne v Čeladné 13. května, které se také jako nepomucký farář zúčastním. Bude to o to symboličtější, neboť Čeladná je místo mého narození.

V blízké době nás čekají další významné události. 15. května 2018 se naše farnost zúčastní oslav Navalis v Praze, kde v závěru slavnostní bohoslužby v katedrále sv. Víta převezmeme od kardinála Dominika Duky ostatky sv. Vojtěcha pro Zelenou horu.

Následně nás čeká hlavní oslava sv. Jana, nepomucká pouť 20. května. Když jsem koncem roku zval na tuto oslavu generálního vikáře pražského Mons. Zdenka Wasserbauera, netušil jsem, že bude mezitím jmenován biskupem. Hned, jak jsem se to z tisku dozvěděl, volal jsem mu, zda jeho příslib platí. Odpověděl, že samozřejmě: „V sobotu proběhne moje vysvěcení na biskupa a hned v neděli budu mít u vás první biskupskou mši svatou“. Kdo by tady popíral Boží prozřetelnost?

Týden po nepomucké pouti nás čeká ještě jedna krásná oslava, přinesení ostatků sv. Vojtěcha na Zelenou horu. O slavnostní požehnání těmito ostatky jsem poprosil dominikána P. Vojtěcha Soudského z Plzně.

Můžeme se tedy radovat, že u „Kolébky sv. Jana“ se stále něco děje.

P. Jiří Špiřík

č. 3 / duben 2018

UCTÍVÁNÍ SVATÉHO JANA NEPOMUCKÉHO

K oslavě a na paměť mnoha světců byla v celém světě zasvěcena řada katedrál, velkých kostelů a bazilik. Samozřejmě, že nejvíc velkých svatyní nese jméno Krista, sv. Ducha, Panny Marie a Kristových učedníků. Ale i dalším, celosvětově uctívaným svatým, je zasvěceno i mnoho velkých svatyní a katedrál – příkladem může být i naše katedrála sv. Mikuláše v Českých Budějovicích.

Náš svatý Jan je z tohoto hlediska výjimkou. Nevím o žádné katedrále a ani o nějakém velkém chrámu, který by byl zasvěcen našemu svatému Janu. Přitom je to světec, který se stal mučedníkem pro univerzální křesťanské hodnoty – ochrana zpovědního tajemství, obrana nezávislosti Kristovy církve na světské moci. Možná je to i proto, že úcta k našemu rodákovi se rozvíjela až dlouho po období stavby velkých katedrál ve středověku. Na druhou stranu by se asi těžko hledal světec, jehož sochy jsou k vidění doslova v celém světě, a to nejen na mostech, ale i na sloupech na náměstích, ve výklencích kostelů, zámků i veřejných budov. A v celém světě jsou stovky menších kostelů i kapliček, které nesou jeho jméno. Jako by častá okázalost uctívání velkého mučedníka byla u Johánka z Nepomuku nahrazena skromnějšími, ale o to častějšími připomínkami našeho rodáka v celém světě. Svatý Jan Nepomucký je doslova lidovým světcem. V duchovní rovině byl ale svatý Jan vyzdvížen mezi ty nejvýznamnější svědky víry. Je jedním z patronů naší země, jako svého patrona jej uctívá i Tovaryšstvo Ježíšovo (jezuité), je patronem kněží, mnoha řemesel i význačných šlechtických rodů, např. Schwarzenbergů.

A jak je to u nás v Nepomuku? Máme tu nádherný barokní poutní kostel a v blízkém okolí je rozseto plno kapliček a soch sv. Jana. Naše Matice se snaží oživit duchovní rozměr tradičních poutí k našemu rodákovi i pořádáním seminářů a koncertů, navazujeme kontakty s podobnými společenstvími u nás i v zahraničí.

Měli bychom se ale už dnes zamýšlet nad tím, jak oslavíme mimořádně význačné výročí našeho svatého mučedníka v roce 2029, kdy uplyne 300 let od jeho svatořečení kanonizační bulou ze dne 9. března 1729. Je toho totiž velmi mnoho, co by bylo třeba za těch 11 let udělat a co našemu nejslavnějšímu rodákovi dlužíme. Myslím, že by naším cílem mohlo být získání čestného titulu „basilica minor“ pro nepomucký poutní kostel, tedy titulu, vyhrazeného jen pro význačné svatyně, který uděluje papež, a kostel je pak pod jeho patronací. U nás tento titul nese 15 kostelů, ale v naší ani plzeňské diecézi není žádný z nich. První bazilikou minor u nás je od r. 1905 poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie na Svaté Hoře u Příbrami, v r. 2009 se patnáctou stal farní kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše ve Žďáru nad Sázavou. Nejde ale jenom o prestižní titul

a právo označit baziliku papežským znakem „zkřížených klíčů“. S přiznáním tohoto titulu se totiž pojí kromě historického významu chrámu také posouzení jeho aktuálního duchovního významu. Je vyžadováno, aby chrám byl nejen uspořádán a vyzdoben v souladu s platnými liturgickými směrnicemi, ale má se i těšit výjimečnosti a vážnosti ve své diecézi. Z titulu „basilica minor“ vyplývá i povinnost dbát na vzdělávání věřících vhodnými kurzy, přednáškami a semináři. Zvláště je třeba klást důraz na rozšiřování znalosti a pochopení papežských dokumentů a magisteria církve. V basilice minor jsou slaveny svátky spojené se Stolcem apoštola Petra. Privilegium s sebou nese možnost získání plnomocných odpustků v den slavnosti svatých apoštolů Petra a Pavla a ve dnech dalších svátků, které si určí sama farnost. Získání titulu „basilica minor“ by tedy nebylo jenom pouhé zařazení Nepomuka mezi prestižní poutní místa, mezi která jistě patří, ale hlavně obnova duchovního vyzařování od kolébky sv. Jana a navázání na cisterciácký a svatovojtěšský odkaz minulosti. Myslím, že tato dlouhodobá snaha by nám na Nepomucku přinesla mnoho duchovních darů a milostí. Zatím jde jenom o moji úvahu, ke které mě přivedl náš předcházející duchovní správce P. Ing. Slávek Holý, který tuto vizi měl už před mnoha lety.

Pokud se pokusíme o toto prestižní privilegium, čeká nás hodně práce. Kromě snahy o duchovní obnovu našeho kraje se budeme muset postarat také o rozšíření služeb pro poutníky ke kolébce sv. Jana, kterých jistě přibude. Matice sama na to ani personálně, ani finančně stačit nebude. Ale věřím, že do tohoto projektu se zapojí i město Nepomuk. Můžeme se určitě obrátit i na jezuitský řád s prosbou o pomoc ve snaze o vzdělávání věřících a pochopení papežských dokumentů. A hlavně budeme spoléhat na pomoc našeho mocného přímluvce v nebi - sv. Jana, který je nejen patronem naší země, ale i zvláštním ochráncem svého rodného nepomuckého kraje.

Svatý Jene Nepomucký, vypros u Pána milost pro svůj nepomucký kraj, aby se v něm obnovila víra a zbožnost. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Ing. Petr Jenčík

PANNA MARIA ZELENOHORSKÁ ***promlouvá z nádherného neviditelného světa***

„Duše vedená duchem nehledá pouze krásu, ale také za pomoci překrásných forem vyjádření nádherného neviditelného světa, kam duši svým působením láká Duch.“

(Theofan Zátvorník)

Definice výtvarného umění jednoho z nejvýznamnějších představitelů ruského mnišství 19. století Theofana Zátvornika se stala mým hlavním mottem pro mou práci již před několika lety, po přečtení jeho hlubokého díla Povzbuzení k duchovnímu životu. Z mého pohledu jde o přesné vyjádření toho, kam by mělo směřovat výtvarné umění pod Božím vedením. Z mnoha zkušeností mám totiž pocit, že tento nádherný neviditelný svět překrásných forem se vytrácí z našeho života a je nahrazován hloupým, nudným tvarem povrchního ega. Takové umění pak není vedeno Bohem, ale naopak jeho Nepřítelem, a proti tomu je třeba bojovat, i když to vypadá, že umění pod takovým nepřátelským vedením nemá velké možnosti na dlouhodobé přežití. Tyto okolnosti se staly významnou motivací i pro mé modlitby, a proto bych rád prezentoval své myšlenky, které mě vedly k vytvoření novodobé sochy Panny Marie Zelenohorské a oltáře pro kostel Panny Marie Zelenohorské a sv. Vojtěcha na Zelené hoře.

Mariánský kult je významnou součástí evropské kultury a sochy Panny Marie patří mezi nejpočetnější umělecká díla na světě. Tato skutečnost není náhodná, je důsledkem mnoha zázraků, o kterých již dnes není pochyb jak z duchovního, tak i vědeckého hlediska. Jimi je obestřena i Panna Maria Zelenohorská, která svým významem patří mezi umělecké skvosty a je neodmyslitelnou součástí našeho regionu.

Právě tyto myšlenky mne inspirovaly k mému návrhu moderního pojetí Panny Marie Zelenohorské. Rozhodl jsem se nevytvářet repliku původní sochy, což se v minulosti už stalo, ale naopak vytvořit sochu odpovídající svému poslání a době, ve které bude stvořena, jako poselství a symbol naděje pro budoucí generace. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl oproti původnímu ztvárnění sochy do dřeva zvolit jeden z nejhodnotnějších a nejtrvanlivějších materiálů – bronz. Ten mi totiž umožňuje jako autorovi, pro kterého je typické ztvárnění moderní figury, plně akceptovat představu o moderním zpracování sochy Panny Marie Zelenohorské. Bronz svou podstatou může být nosným materiálem jak pro ideu dokonalého sochařství, tak i svou trvanlivostí a strukturou může podpořit duchovní přesah uměleckého díla. Panna Maria je pro mne symbolem duchovní čistoty a Božího milosrdenství. Jsem přesvědčen, že její návrat na Zelenou horu je osudově důležitý a může přispět k posílení významu tohoto místa v budoucnu.

Při ztvárnění návrhů oltáře jsem vycházel z myšlenky zachování původní barokní předlohy tak, aby obsahoval liturgický význam a hlavní symboly uměleckého objektu a nenarušil čistotu sakrálního prostoru.

Vše jsem pak koncipoval do moderních forem 21. století, aby dílo odpovídalo době, v níž bylo vytvořeno, a tím dostalo šanci být lépe pochopeno současným člověkem.

Celková koncepce ze zrcadlového nerezu dozdobená vypískovanými barokními fragmenty květů, použitých na původním oltáři, symbolizuje strom života a odkazuje na zázrak po kázání sv. Vojtěcha v těchto místech, kdy se celá hora po období vážného sucha zazelenala.

Použitý materiál se zrcadlovým efektem pak odráží harmonizující propojení současného sakrálního umění s barokní architekturou. Kompletní tvar je uzpůsoben chrámovým tvarům, v náznaku protínající klenbu presbytáře. Tento směr dále jakoby ukazuje do vyšších sfér k poznání vrcholu víry Boha a Spásy.

Hlavním motivem oltáře je samozřejmě socha Panny Marie Zelenohorské, zpracované ve stylu moderní figury a umístěné v nice ve středu objektu. Další atributy v horní části jsou Svatá Trojice – Bůh Otec (trojúhelník – symbol Božího oka, které vidí do lidské duše, opatřený zeleným sklem, odkazujícím na zázrak zazelenání hory), Duch Svätý – holubice (žluté sklo jako symbol Boží záře, která rozežene i tu nejhlubší temnotu), Syn Boží – kříž v kruhu (červené sklo symbolizující eucharistický odkaz Kristova ukřižování). V levé dolní části najdeme symboly sv. Vojtěcha (mitra, biskupská berle), v pravé dolní části pak symbol sv. Jana Nepomuckého, významného světce našeho kraje.

Veden těmito záměry a myšlenkami jsem se snažil zhmotnit svou touhu pozvednout lidského ducha skrze svou práci do krásy neviditelného světa překrásných forem, kam duši svým působením láká Duch Svätý – to jest k Bohu.

Václav Česák, sochař

ZA ZRAKEM

„Zázrakem je to, co je za zrakem“ - tuhle větu jsme slyšeli, my, poutníci z Nepomucka, v sále strakonického hradu několikrát z úst přednášejícího Mons. Michaela Slavíka. A pak ji ještě zopakoval pomocný biskup českobudějovický Pavel Posád v kostele sv. Markéty při svém kázání.

Do Strakonic jsme skutečně přijeli při příležitosti připomenutí jednoho zázraku. Stal se 22. února 1718 a byl spolu s dalšími třemi podkladem pro svatořečení Jana Nepomuckého. Sedmiletá Rozálka Hodánková tehdy šla se svými rodiči v noci po lávce, držela se svého otce, správce strakonického panství, za kabát – najednou se ho pustila a sjela po břehu nad jezem do řeky Otavy. Její tělíčko bylo proudem vody odnášeno směrem

k Pětikolskému mlýnu. Zoufalá matka Klára vzývala Jana Nepomuckého, lidé při pochodních začali děvčátko hledat. Mlynářka si všimla, že se jedno z pěti mlýnských kol zastavilo. Stárek Antonín Mařena pohnul kolem za pomoci dalších lidí a spatřil Rozálku. Skočil do vody a vytáhl ji. Rozálka byla v ledové vodě nejméně půl hodiny. Stárek vyprávěl, že se domníval, že do mlýna nese mrtvé tělíčko. Rozálka se však probrala k životu a vyprávěla, že živý Jan Nepomucký – ne ta socha, u které se denně zastavovala na mostě a modlila se - ji ujišťoval, že nezemře. Jan Nepomucký jí řekl: „Neboj se, ty se neutopíš.“ Obraz i text k tomuto zázraku je v kostele sv. Markéty na levé straně od oltáře, u sochy sv. Jana Nepomuckého.

Strakonický farář P. Roman Dvořák k této tři sta let staré události uspořádal v sobotu 10. února 2018 přednáškové odpoledne s následnou mší sv. A nezapomněl pozvat i nás, z Nepomucka. Přítomní posluchači ve zcela zaplněném Rytířském sále vyslechli jasná slova historika PhDr. Miroslava Žitného, který zázrak detailně popsal, a přitom citoval výpovědi tehdejších svědků události před komisí. Známy vysokoškolský profesor Jan Royt, prorektor Univerzity Karlovy, ohromil množstvím informací o světcově ikonografii, tj. způsobu zobrazování, a to jak v období před svatořečením v r. 1729, tak po něm. Minimálně 130 let před kanonizací byl Jan Nepomucký jako svatý zobrazován.

Třetím přednášejícím by již zmíněný Mons. P. Michael Slavík, biskupský vikář pro pastorační z pražské diecéze, který se zamýšlel obecně nad zázrakem jako takovým.

Byla nás asi dvacítká Nepomuckých, kteří jsme autobusem dojeli do Strakonic a strávili tam úžasné odpoledne a večer. Úžasné, protože připravené s láskou. Děkujeme strakonické farnosti za to, že nás pozvala. Viděli jsme, jak si sv. Jana Nepomuckého váží, jak jsou hrdi na to, že se právě u nich stal zázrak, který přispěl ke svatořečení nejznámějšího Čecha.

Před oltářem v kostele sv. Markéty jsme postavili naši procesní sochu sv. Jana (z boční zdi na ni hleděla strakonická socha sv. Jana), nepomucký P. Jiří Špiřík koncelebroval mši sv. spolu s biskupem Pavlem Posádem a místním farářem P. Romanem Dvořákem, jemuž sochař V. Česák předal jménem Matice sv. Jana z Nepomuku plaketu sv. Jana. Současný Nepomuk byl tedy ve Strakonících přítomen.

Teď jde o to, abychom v Nepomuku nezapomínali na to, že tu máme světce „Kolébku“. Že se tu mohou dít zázraky. Neviditelné zázraky, které probouzejí v lidech víru, a zachraňují tím člověka.

Marie Bílková

REPLIKY OSTATKŮ pro kostel sv. Jana Nepomuckého v Čeladné

8. března 2018 se v kostele sv. Jana Nepomuckého v Nepomuku konalo slavnostní předání replik ostatků svatého Jana. O repliky požádal čeladenský farář P. Mariusz Roszewski Svatojánské muzeum, kde se od dubna 2017 nacházejí identické repliky. V 17 hodin započala mše svatá a později pronesla několik slov ředitelka Svatojánského muzea Kateřina Dobrovolná, dále Václav Česák, autor kazety obsahující hlínu z okolí kostela, kde se předání konalo, a o níž P. Roszewski taktéž požádal, poté starosta obce Čeladná Pavol Lukša a nakonec nepomucký starosta Jiří Švec. O slavnostní předání replik projevila zájem také média, jako kupříkladu Česká televize či Televize Seznam. Po této akci následovalo společné posezení v Hotelu U Zeleného stromu.

Repliky ostatků svatého Jana nejsou přesnými kopiemi, jsou pouze přibližné. Byly zhotoveny na 3D tiskárně na základě číselných údajů a fotografií z publikací Emanuela Vlčka studentem Fakulty elektrotechnické Západočeské univerzity v Plzni.

Kateřina Dobrovolná

Ředitelka muzea Kateřina Dobrovolná popisuje repliky ostatků, v pozadí čeladenský a nepomucký farář

Starosta města Čeladné předčítá Boží slovo u Kolébky sv. Jana

PROGRAM POUTÍ

625 let od mučednické smrti sv. Jana Nepomuckého

Čtvrtek 17. 5. od 16.00	Kotel sv. Jana, vernisáž výstavy dětských prací na téma svatý Jan Nepomucký
Sobota 19. 5. v 11.00	Hudební sál arciděkanství, koncert „Doteky baroka“
Sobota 19. 5. v 19.00	Adorace s rozjímáním o sv. Janu Nepomuckém
Neděle 20. 5. v 9.00	Mše svatá pro děti
Neděle 20. 5. v 10.30	Hlavní poutní mše svatá, celebruje Mons. Zdenek Wasserbauer, generální vikář pražský
Neděle 27. 5. v 10.30	Zelená hora, přinesení ostatkové monstrance s relikviemi sv. Vojtěcha, celebruje P. Vojtěch O. Saudský OP, převor kláštera dominikánů v Plzni

